

Happamien sulfaattimaiden tunnistaminen ja riskinarviointi pikamenetelmin - Kenttädemon vaiheiden läpikäynti

Miriam Nystrand, Åbo Akademi

7.9.2020

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Happaman sulfaattimaan tunnistaminen pikamenetelmin maastossa

1. Väri ja haju

- Voivat olla mustia tai lähes mustia (FeS) → **SELVÄ TAPAUS**
- Joskus niistä voi lähteä rikin aiheutuvan voimakas mädäntyneen kananmunan haju → **SELVÄ TAPAUS**
- Jos on musta savea voi laittaa suolahappoa mustaan sulfidisaveen. Se antaa mädänneen kananmunan hajun (**Huom! Ei sisätiloissa ja muista suojavaarusteet**)

Kuva: Rainer Rosendahl

Kuva: Miriam Nystrand

Happaman sulfaattimaan tunnistaminen pikamenetelmin maastossa

2. Maasto pH

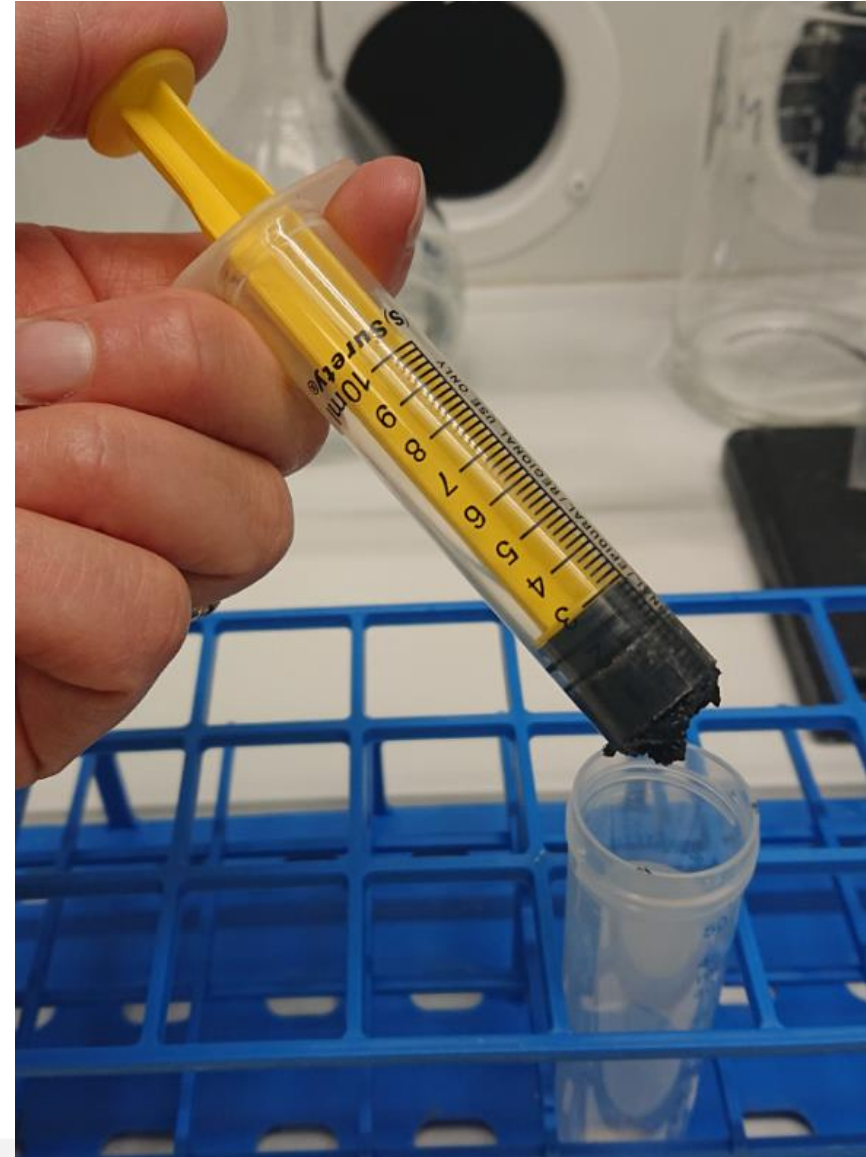
- Mitataan maastossa, eli lisätään tislattua vettä 1:1 (tarvittaessa), sekoita ja mittaa pH
- Jos pH <4 mineraalimaassa tai <3 turvemaassa
→ SELVÄ TAPAUS

3 Mutta jos on harmahtava potentiaalinen HS (pH neutraali)?

Happaman sulfaattimaan tunnistaminen pikamenetelmin maastossa

3. Hapetus vetyperoksidilla ja pH mittaus

Happaman sulfaattimaan tunnistaminen pikamenetelmin maastossa

3. Hapetus vetyperoksidilla ja pH mittaus

- Tuore näyte (2 ml) hapetetaan vetyperoksidilla (yhteensä 5 ml), joka on > 1000 kertaa nopeampi kuin normaalisti
- ***Maanäyte voi tässä vaiheessa kuohua voimakkaasti! Eli muistakaa suojaruusteet. Älä myöskään laita kantta tiukasti päälle.***

Happaman sulfaattimaan tunnistaminen pikamenetelmin maastossa

3. Hapetus vetyperoksidilla ja pH mittaus

- Kun näyte ei enää kupli merkittävästi ja näyte on jäähtynyt mitataan pH
- **Jos pH <2,5, on hyvin todennäköistä kyseessä happamasta sulfaattimaasta**
- Tulos tunnissa, mutta ei yhtä varma kuin inkubaatio
- Jos paljon orgaanista aineista, vetyperoksidi voi myös aiheuttaa alhaisen pH-arvon, vaikka riskiä ei ole

Happaman sulfaattimaan tunnistaminen ja riskinarviointi pikamenetelmin maastossa

3. Hapetus vetyperoksidilla ja pH mittaus

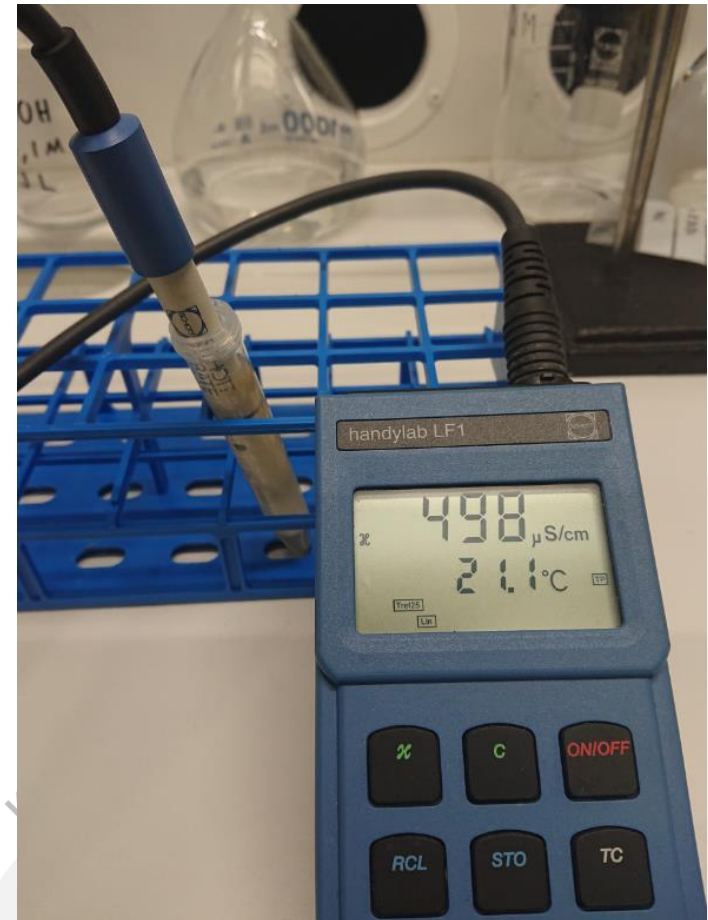
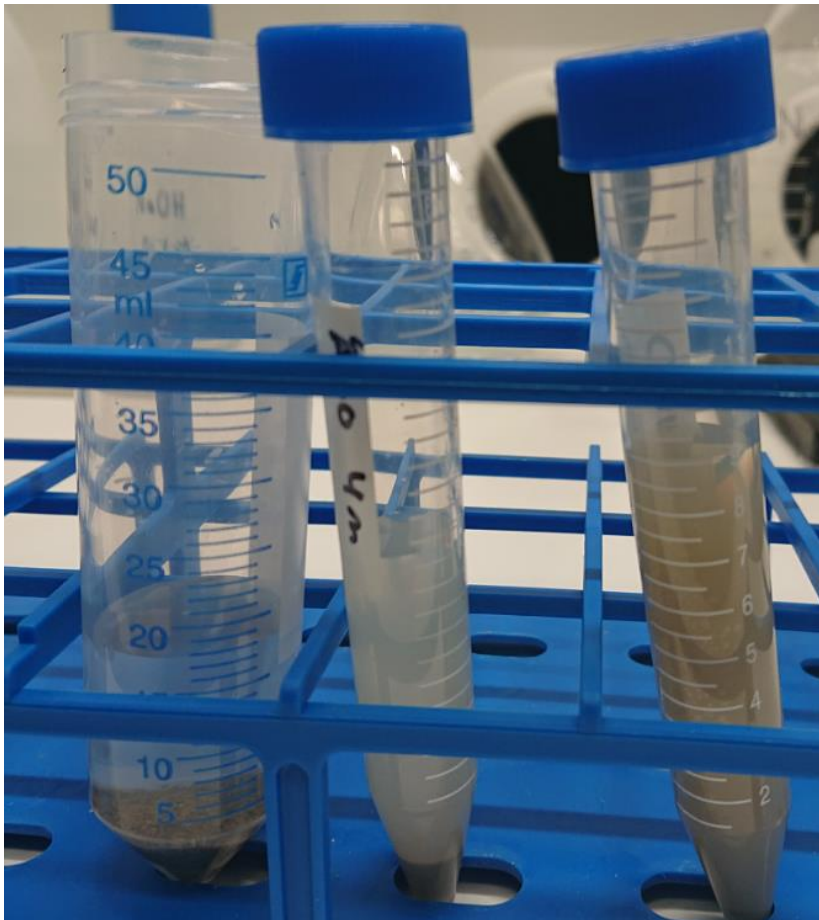
- Jos pH on alle 5,5, jatketaan riskinarvioinnissa seuraavaan menetelmään.

4. Tunnistaminen/riskinarviointi sulfaatin ja sähköjohtavuuden perusteella

- Sulfaatti on rikin hapettunut muoto ja siksi sulfaatin pitoisuuden mittaaminen on yksi hyvä tapa arvioida riskin.
  - Lisäksi on hyvä mitata sähkönjohtavuus
- **Molemmat arvot nousevat, jos näytteessä on reaktiivista sulfidia**

Happaman sulfaattimaan tunnistaminen ja riskinarviointi pikamenetelmin maastossa

4.a. Tunnistaminen/riskinarviointi sähköjohtavuuden perusteella

Happaman sulfaattimaan tunnistaminen ja riskinarviointi pikamenetelmin maastossa

0,45 µm suodatin

4.b. Tunnistaminen/riskinarviointi sulfaatin perusteella

Sulfaattianalysaattori

Kuva: Jaakko Auri

Happaman sulfaattimaan riskinarviointi pikamenetelmin maastossa

5. Riskinarviointi asiditeettimääräyksen perusteella

- Alhainen pH kertoo meille jo hyvin, että jonkinlainen riski on olemassa, mutta ei vielä kuinka suuri kuormitus ne maat aiheuttavat.
- Siihen tarvitaan asiditeettimääräys, joka kertoo maan hapontuottokyvystä, eli kuormituksesta.
- Yleinen käytäntö: hapetetaan näyte vetyperoksidilla tai inkubaatiolla ja titrataan näyte natriumhydroksidilla pH-arvoon 5,5 ja/tai 6,5.
- Tunnistuksessa ollaan yksinkertaistettu menetelmän.
- HUOM! Vetyperoksidimetodi ei toimi, jos paljon orgaanista ainesta

KIITOS

Miriam Nystrand, Åbo Akademi

7.9.2020

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto